

Uppdrag om kompetens och kvalitet på HVB och stödboende

Svenska Vårds årskonferens 2026

Agenda

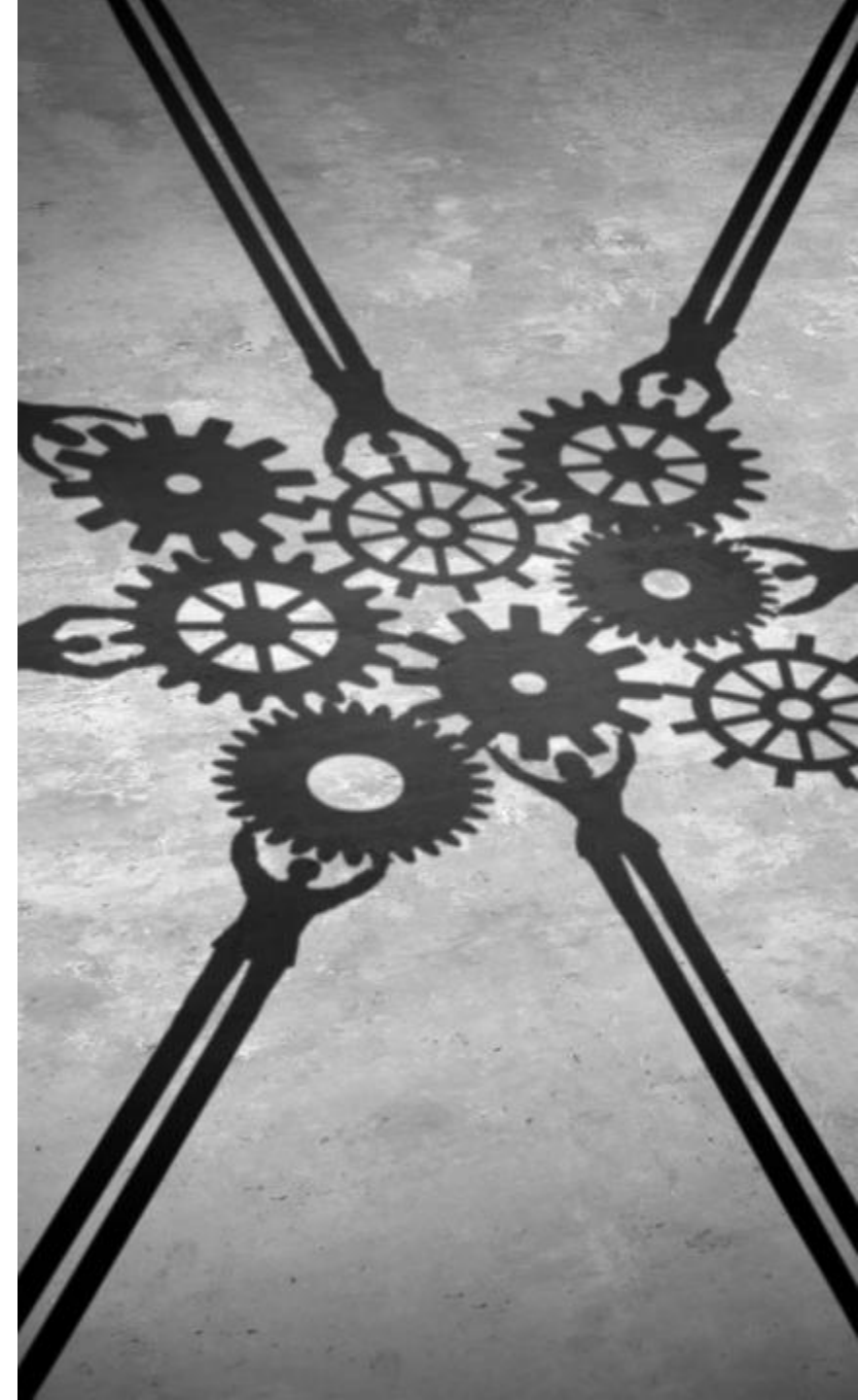
1. Introduktion till uppdraget: De tre delarna, hur de hänger i ihop och vad vi gjort hittills
2. Fokus på föreståndarutbildningen: Vad bör den innehålla?
 - Introduktion
 - Rundabordssamtal
3. Fokus på introduktionsutbildningen: Vad bör den innehålla?
 - Introduktion
 - Rundabordssamtal

Introduktion till uppdraget

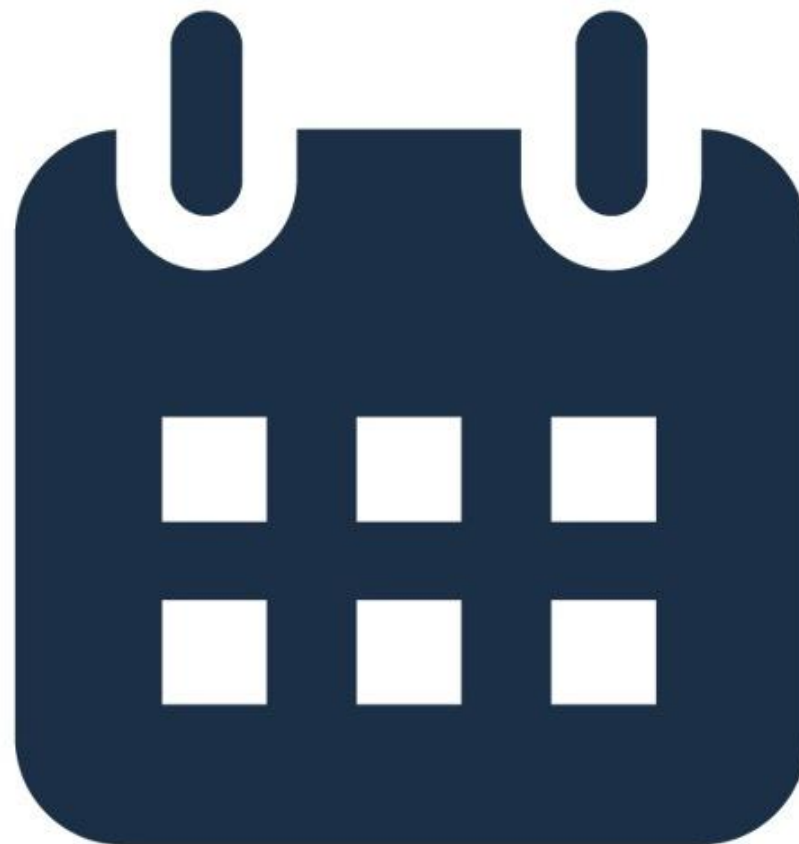
Uppdraget i sin helhet

- Socialstyrelsen ska senast den 14 januari 2028 lämna en slutredovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet)
 1. Utforma måldokument och förbereda upphandling av nationell föreståndarutbildning
 2. Ta fram former för validering av personalens kunnande
 3. Introduktionsutbildning för all personal vid HVB och stödboende

Tidplan

- ✓ Delredovisning 1
om föreståndarutbildning:
november 2025
- ✓ Delredovisning 2
om validering:
februari 2026
- ❑ Slutredovisning
om hela uppdraget:
januari 2028

Socialtjänstförordning (2025:468)

5 kap. 4 §

Den som är anställd för att ge vård, omsorg och uppfostran eller behandling i ett hem för vård eller boende ska ha minst en tvåårig eftergymnasial utbildning, eller en utbildning som motsvarar detta, om det inte finns särskilda skäl. Utbildningen ska vara inriktad mot socialt arbete, socialpedagogik, beteendevetenskap eller annat relevant ämnesområde.

Personal som anställts före 1 juli 2025 får arbeta kvar t.o.m. 1 juli 2031. Under tiden ska personalen ha genomgått utbildning motsvarande förordningskravet

Delprojekt 1 – Föreståndarutbildning

Förbereda nationell uppdrags-
och befattningsutbildning

Liknande rektorsprogrammet i
skolan

Stärka kompetent ledarskap

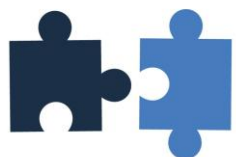
Delprojekt 2 – Validering av kompetens

Ta fram modell för validering av personalens kunnande

Möjliggöra att erfaren personal kan få sin kompetens erkänd

Kompletterande utbildning vid behov

Förslag: Validering görs mot utbildningen till socialpedagog

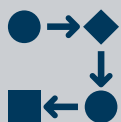
- Validering (med kompletterande utbildning) mot utbildning till socialpedagog (i första hand)
- Görs av utbildningsanordnare
- Upphandlas av en nationell aktör
- Motsvarar den modell som SiS tillämpar

Verksamheterna kan förbereda sig genom en inledande kompetenskartläggning

Samla in betyg, intyg och andra dokument från utbildningar som medarbetare genomgått (formell kompetens)

Använda Socialstyrelsens kompetensmål för att börja kartlägga den reella kompetensen hos personalen

Delprojekt 3 – Nationell introduktionsutbildning

Introduktion för all personal i HVB
och stödboende

Gemensam nationell standard

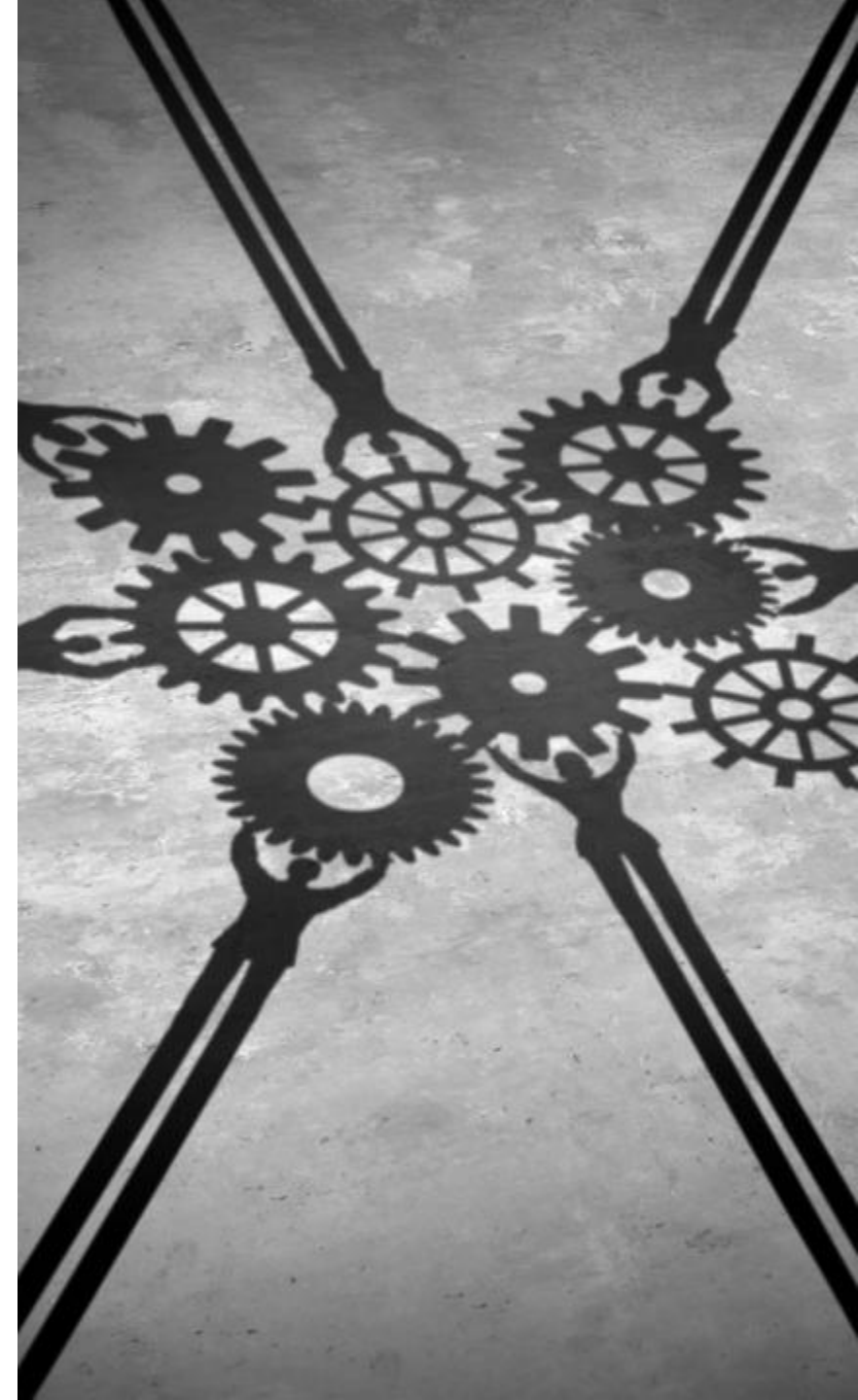
Fokus: barnrättsperspektiv, psykisk
ohälsa, målgruppens behov

**Fokus på
föreståndar-
utbildningen: Vad
bör den innehålla?**

Bakgrund

- Ökad kriminalitet och komplexa behov hos placerade barn och unga
- Behov av stärkt kompetens och kvalitet

Nationell föreståndarutbildning

- Varje HVB och stödboende ska ha en föreståndare med lämplig utbildning
- Föreståndaren ansvarar för ledning, kvalitet, inskrivningsbedömningar och uppföljning
- Ofta även ansvar för arbetsledning, arbetsmiljö och budget
- Idag varierar introduktions- och utbildningslösningar mellan verksamheter
- Föreståndarutbildningen ska möta behov hos föreståndare för både HVB och stödboende – en balansakt

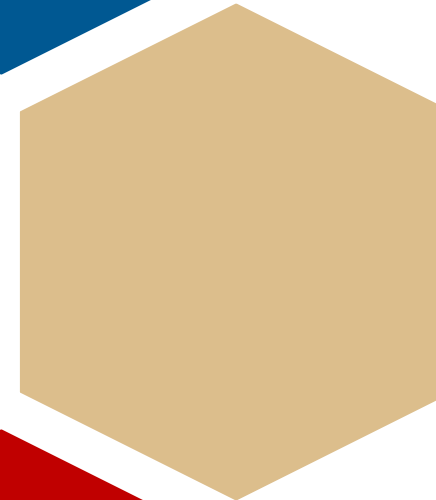
Varför en nationell föreståndarutbildning?

IVO:s tillsyn
visar
omfattande
brister i
många HVB

Nationell utbildning
kan stärka ledarskap,
kvalitet och säkerhet

Över två
tredjedelar
av granskade
HVB hade
brister 2024

Problem med
hot, våld,
kränkningar
och
bristande
rutiner

Skapar även nationellt
nätverk och
kunskapspridning

Socialtjänstförordning (2025:468)

Om föreståndarens
utbildning

5 kap.

5 § Föreståndaren vid ett hem för vård eller boende ska ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten.

Föreståndaren ska ha erfarenhet av liknande verksamhet och en högskoleutbildning vars innehåll är relevant för verksamheten.

4 kap.

3 § En föreståndare vid ett stödboende ska ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten..

Föreståndaren ska ha

1. minst eftergymnasial utbildning vars innehåll är relevant för den verksamhet som bedrivs vid stödboendet,
2. erfarenhet av liknande verksamhet, och
3. personlig lämplighet

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2025:34) om hem för vård eller boende

5 kap

1 § [...]

Allmänna råd

Högskoleutbildningen bör omfatta minst 180 högskolepoäng och kan ha en inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Vidare bör föreståndaren ha

- kunskap om den målgrupp som hemmet är avsett för och målgruppens vårdbehov,
- kunskap om de arbetssätt och metoder som är relevanta för målgruppen,
- kunskap om regelverket inom socialtjänstens område som gäller den målgrupp som verksamheten är avsedd för, och
- kunskap om och förmåga att tillämpa det regelverk som rör verksamhet i form av hem för vård eller boende.

Mer om föreståndarens
utbildning

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2025:33) om stödboende

8 kap

1 § [...]

Allmänna råd

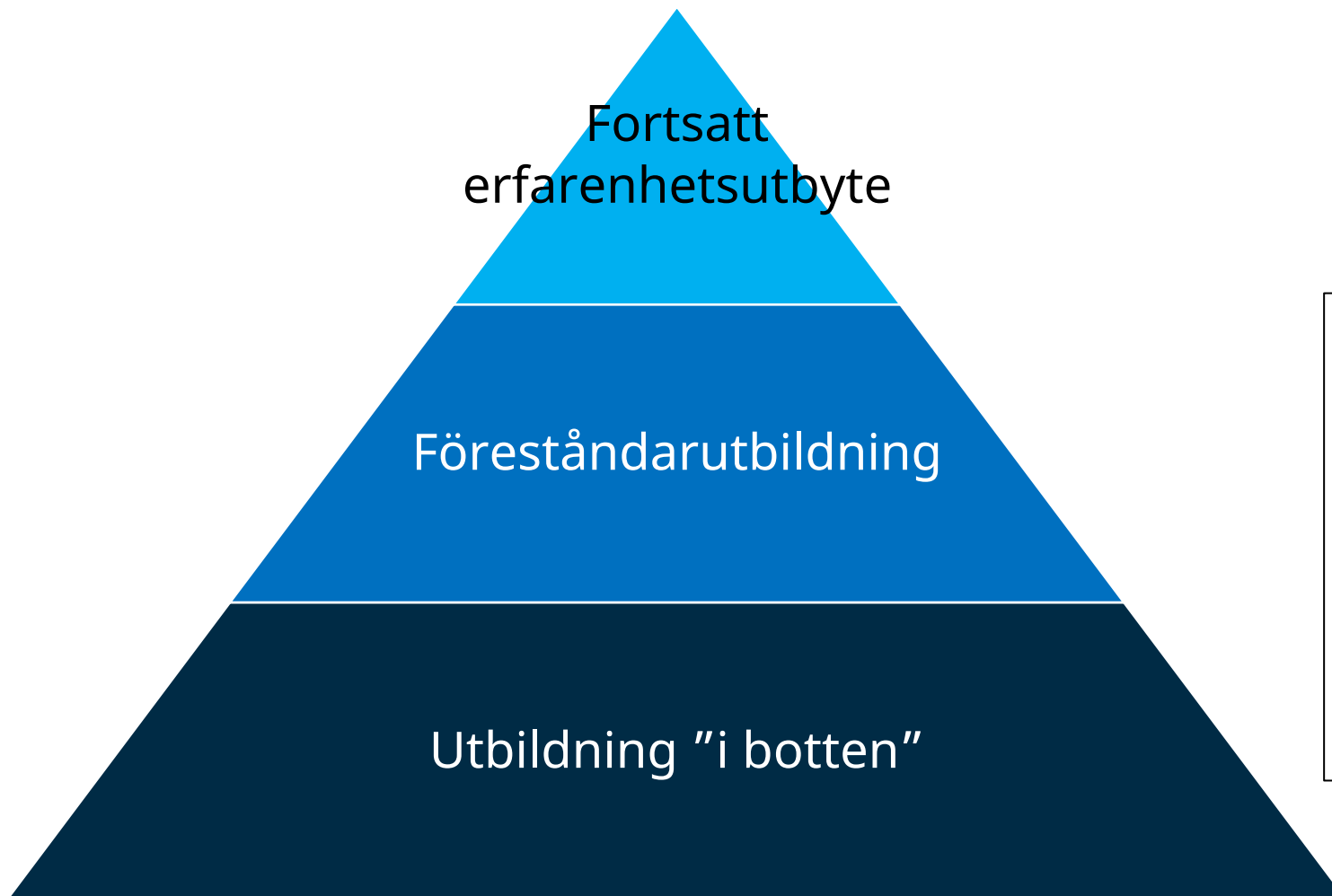
Den eftergymnasiala utbildningen bör omfatta minst två år och kan ha en inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Vidare bör föreståndaren ha

- kunskap om den målgrupp som stödboendet är avsett för och målgruppens vårdbehov,
- kunskap om de arbetssätt och som är relevanta för målgruppen,
- kunskap om regelverket inom socialtjänstens område som gäller för barn och unga, och
- kunskap om och förmåga att tillämpa det regelverk som rör verksamhet i form av stödboende.

Mer om föreståndarens
utbildning

Rundabordssamtal

Diskutera vid borden:

- Vad bör en föreståndare kunna för att lyckas med sitt uppdrag?
- Vad bör föreståndarutbildningen innehålla?
- Vad vill ni ge oss för övriga medskick?

**Fokus på
introduktions-
utbildningen: Vad
bör den innehålla?**

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2025:34) om hem för vård eller boende

5 kap.

4 § Den som bedriver verksamhet i form av hem för vård eller boende ska se till att personalen får den introduktion, handledning och kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2025:33) om stödboende

8 kap.

4 § Den som bedriver verksamhet i form av stödboende ska se till att personalen får den introduktion, handledning och kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Personalen ska få en introduktion

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2025:34) om hem för vård eller boende

Allmänna råd

Introduktion av ny personal, handledning och kompetensutveckling bör förmedla kunskap om

- etik och bemötande,
- målgruppen,
- de placerade personernas behov,
- hur man kan stödja personer som varit med om krissituationer och andra svåra livshändelser,
- de arbetssätt och metoder som används,
- vikten av att de placerade personerna görs delaktiga,
- konflikthantering och hur personalen ska agera i akuta situationer som innefattar hot eller våld, och för verksamheten relevant regelverk.

Om vad introduktionen
bör innehålla

Det finns redan ett
webbstöd

Start > Områden och teman > Hem för vård eller boende (HVB) för barn och unga > Yrkesintroduktion för personal på HVB för barn och unga

Hem för vård eller boende (HVB)
för barn och unga

Yrkesintroduktion för personal på
HVB för barn och unga

Vård och behandling på HVB

Uppdrag och ansvar

Delaktighet och inflytande

Skolgång och hälsa

Uppmärksamma utsatthet

Dokumentation på HVB

Säkerhet på HVB

Yrkesintroduktion för personal på HVB för barn och unga

Detta webbstöd ger en samlad bild över vad som kan ingå i ett introduktionsprogram för personal på hem för vård eller boende, HVB, för barn och unga. Tanken är att materialet främst ska ge stöd i planering av introduktion av nyanställda, och underlätta för ny personal att ta del av grundläggande kunskap.

Personal på HVB för barn och unga behöver ofta hantera komplexa situationer och göra svåra bedömningar. Det ställer stora krav på personalens kompetens och kunskaper. Nyanställd personal behöver därför en bra introduktion för att kunna utföra sina arbetsuppgifter med god kvalitet. Även den som har arbetat på ett HVB med en annan inriktning eller målgrupp behöver en bra introduktion.

Som nyanställd är det ofta värdefullt att få vägledning och ett nära och strukturerat stöd av chefer och erfarna kollegor. Om det finns möjlighet kan den nyanställde få en särskilt utsedd mentor eller liknande. Inledningsvis kan arbetsuppgifterna behöva anpassas efter den nyanställdes erfarenhet och kunskaper. Som nyanställd på HVB kan det även vara bra att få gå bredvid erfarna kollegor under en tid.

Arbetsgivaren ansvarar för att rekrytera personal med rätt kompetens och att ge en bra introduktion till de nyanställda.

Socialtjänstförordning (2025:468)

Om personalens
utbildning

5 kap.

4 § Den som är anställd för att ge vård, omsorg och uppfostran eller behandling i ett hem för vård eller boende ska ha minst en tvåårig eftergymnasial utbildning, eller en utbildning som motsvarar detta, om det inte finns särskilda skäl. Utbildningen ska vara inriktad mot socialt arbete, socialpedagogik, beteendevetenskap eller annat relevant ämnesområde.

4 kap.

4 § Den övriga personalen vid ett stödboende ska ha den utbildning, den erfarenhet och den personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2025:33) om stödboende

8 kap

2 § [...]

Allmänna råd

Personalen bör ha minst en 2-årig eftergymnasial utbildning. Flertalet bör ha en utbildning med inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Mer om personalens
utbildning

 Socialstyrelsen

Grundläggande kompetens för arbete på HVB för barn och unga

Kompetensmål

Kompetensmålen kan ge
vägledning

Övriga utgångspunkter, att förhålla oss till, vägval ...

- Introduktion till yrket *och* till arbetsplatsen
- Arbetsplatslärande
- Föreståndaren leder lärandet
- Ge goda förutsättningar för ett kontinuerligt lärande på arbetsplatsen
- Instruktion och utbildningsmaterial
- Nationellt likvärdigt innehåll
- Samma eller olika för HVB och stödboende?
- "Mötet med verkligheten": hur göra när bara *en* medarbetare ska introduceras?
- Vad "får plats"? (Risk för stoffträngsel)

Kontinuerligt
lärande på
arbetsplatsen

Introduktionsutbildning

Utbildning "i botten"

Rundabordssamtal

Diskutera vid borden:

- Vad är det viktigt att personalen får med sig i en introduktionsutbildning?
- Vad vill ni ge oss för övriga medskick?

Tack!

ragnhild.mogrensvensen@socialstyrelsen.se

ida.bertell@socialstyrelsen.se

